

Visionære projekter fra FKK i 2005

Seks nye spændende forskningsprojekter inden for

Oplevelsesøkonomi og Kulturarv

Da Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation for nylig havde efterårsuddeling, gik de 14 millioner kroner til rådets særlige initiativ *Oplevelsesøkonomi og Kulturarv*.

Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (FKK) er færdig med sin efterårsuddeling. Af rådets samlede pulje på godt 100 mio. kr. gik 14 mio. kr. til seks spændende projekter inden for initiativet *Oplevelsesøkonomi og Kulturarv*.

De nye FKK-projekter skal give os mere viden om emner som PH's betydning for dansk kulturliv, nye interaktive tv-underholdningsprogrammer, der betjener sig af flere medier, og om de danske herregårdes sidste store glansperiode.

Oplevelsesøkonomi – et stærkt eksportkort
Oplevelser og oplevelsesøkonomi er i de senere år blevet helt centrale begreber, når vi diskuterer, hvad Danmark skal leve af fremover. Og vores kulturarv er et af de helt stærke kort, når der skal skabes og formidles oplevelser. Det er baggrunden for, at FKK i sit indspil til bestyrelsen pegede på netop dette område.

"Underholdning og kultur er i dag USA's største eksportområde, og i Storbritannien har området haft en vækst på 10 pct. årligt i perioden 1997-2000. Så oplevelsesøkonomien rummer et stort potentiale. Men det kræver solid forskning at udnytte potentialet på en måde, så Danmark ikke blot kopierer andre," fortæller FKK's formand, Kirsten Drotner.

Produkter, som ikke kan flyttes til udlandet
Når mange har store forretningsmæssige forventninger til området, skyldes det også, at oplevelsesøkonomien typisk er knyttet til lokale produkter og aktiviteter, der ikke kan flyttes ud. Arbejdspladserne risikerer derfor ikke i samme grad at blive flyttet til lavtlønsområder i udlandet, som det f.eks. sker med mange højteknologiske arbejdspladser.

"De projekter, vi her har fået mulighed for at sætte i gang med puljen til *Visionære områder*, viser spændvidden og synergien hos humaniora," siger Kirsten Drotner. Hun understreger dog samtidig, at et forskningsprojekt ikke behøver at være en del af et særligt initiativ for at være fremragende forskning eller have stor samfundsmæssig relevans.

Seks visionære projekter modtager tilsammen 14 millioner kroner
Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation uddelte som nævnt i alt 14 mio. kr. til seks projekter inden for initiativet *Oplevelsesøkonomi og Kulturarv*. Her fortæller vi om tre af de største projekter, der er støttet under initiativet:

Forskningsstyrelsen
Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Danish Research Agency
Ministry of Science
Technology and Innovation

Forskningsrådet for Kultur og
Kommunikation (FKK)

24. november 2005

Forskningsstyrelsen
Artillerivej 88
2300 København S

Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post forsk@forsk.dk
Netsted www.forsk.dk
Cvr-nr. 1991 8440

Ref. Birgitte Ehrhardt
Telefon 3544 6356
Telefax 3544 6201
E-post be@forsk.dk

Nyt lys over PH

Hvad har arkitekten Poul Henningsen betydet for den danske kulturdebat i det 20. århundrede? Det spørgsmål vil en tværfaglig forskergruppe besvare i et nyt projekt om den særlige PH'ske kritik og dens betydning for den danske debat om kulturarv, modernisering og kulturelt demokrati. Projektet er den første *samlende* videnskabelige undersøgelse af Poul Henningsens omfattende kulturkritiske forfatterskab og vil danne grundlag for en kritisk nyfortolkning af PH's status og hans bidrag til den danske kulturarv.

FKK har bevilget **4,7 mio. kr.** til projektet, som har titlen: **PH og den danske kulturarv** og omfatter en række delundersøgelser inden for emnerne: *PH og moderne design, PH og kunstarterne, PH og den danske kulturdebat og PH og det fysiske miljø.*

Projektet ledes af lektor Jørn Guldborg, der samarbejder med Kunstmuseet Trapsholt i Kolding og Kunsthallen Brandts i Odense. Yderligere oplysninger om projektet: Lektor Jørn Guldborg, Institut for Litteratur, Kultur og Medier, Syddansk Universitet, telefon 65 50 35 95 (arb.), 86 52 52 85 (priv.), e-mail guldborg@litcul.sdu.dk

Tv-underholdning i forandring

En stor del af danskernes underholdning kommer fra tv, og i dag sker det ikke kun via skærmen. På Internettet kan vi supplere vores viden om f.eks. en spændingsserie eller selv bestemme, hvornår vi vil se vores foretrukne satireprogram. Og via mobiltelefonen kan vi være med til at afgøre forløb og udfald af en talentkonkurrence eller et melodigrandprix.

Tv-producenterne tager i stigende grad andre medier i brug. Derfor har FKK givet **3,7 mio. kr.** til et nyt forskningsprojekt, som skal belyse, hvordan seerne oplever disse nye former for tv-underholdning – og hvad vi konkret får ud af dem. Projektet vil udforske forskellige typer af tv-underholdning, den tilknyttede brug af andre medier og den måde, publikum bruger underholdningen på.

Projektet tager udgangspunkt i den hypotese, at denne type programmer ikke blot underholder publikum, men også giver seerne værdifuld ny viden – socialt og kulturelt. Det kan f.eks. være indsigt i tidens trends og smag, hvordan livet former sig i forskellige sociale miljøer eller viden om, hvordan vi håndterer en række praktiske gøremål. Projektet, der har titlen: **Tv-underholdning: flermedialitet og viden**, omfatter en række delprojekter om tv-sport, melodigrandprix, rejseprogrammer, livsstilsprogrammer, tv-reklame og tv-satire. Yderligere oplysninger om projektet: Lektor Kirsten Frandsen, Aarhus Universitet, telefon 89 42 92 21, e-mail kirstenf@imv.au.dk

De danske godsets Indian Summer

Store rober, smukke balsale, overdådige middage, jagter, herskab og tjenestefolk. Alt dette indgår i de romantiske forestillinger, vi har om livet på de danske herregårde. Forestillingerne har rod i den opblomstring, der var på de danske godser i perioden fra Danmark fik sin første grundlov i 1849 og til 1919 kort efter afslutningen på 1. Verdenskrig.

Livet på herregårdene i denne periode har sat væsentlige spor i vores kultur – fra vores boligindretning, arkitektur, malerkunst og litteratur til den måde, vi fester på. Mange af H.C. Andersens historier og eventyr er f.eks. skrevet, mens han boede på en række danske godser. Derfor har FKK bevilget **2,8 mio. kr.** til et forskningsprojekt, som skal belyse godsernes udvikling i denne deres sidste store opsvingsperiode.

Projektet vil afdække livet på godserne, godsdriften og godsernes indflydelse på datidens danske samfund. Det var en modsætningsfyldt periode: På den ene side blev de sidste fæstegårde solgt fra, hvad der kunne svække godsernes økonomi. På den anden side var godserne stadig en væsentlig faktor i dansk økonomi. De havde også stor indfly-

Forskningsstyrelsen

delse på landets politik, bl.a. gennem de mange godsejere som J.B.S. Estrup, grev Chr. Emil Frijs til Frijsenborg og Jacob Scavenius, der sad i regeringen på den tid.

Projektet, der har titlen: **Herregårdenes og godsernes Indian Summer. Godsdrift og herregårdskultur i Danmark 1849-1919**, er knyttet til det tværfaglige miljø omkring "Dansk Center for Herregårdsforskning", som er et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Nationalmuseet, Arkitektskolen i Århus og Gammel Estrup, Jyllands Herregårdsmuseum. Det bliver gennemført i et samarbejde mellem to historikere, en etnolog og en kunstkritiker. Yderligere oplysninger om projektet: Lektor Carsten Porskrog Rasmussen, Aarhus Universitet, telefon 89 42 20 39 (arb.), 74 62 88 05 (priv.), e-mail hiscpr@hum.au.dk

FKK har som nævnt givet yderligere tre bevillinger under initiativet:

Lektor Frits Andersen, Aarhus Universitet, har fået 859.536 kr. til projektet: Rejselitteraturens historie – et diskursanalytisk studie af genrens forvandlingsformer.

Rasmus Johnsen, Handelshøjskolen i København, har fået et ph.d.-stipendium til projektet: Oplevelsens rolle i selvrealiseringens tidsalder.

Forskningsstyrelsen

Mads Daughjerg, Aarhus Universitet, har fået et ph.d.-stipendium til projektet: Kampen om Dybbøl: Kulturarv, turisme og identitet på et omstridt sted.

Den samlede liste over FKK's bevillinger ved efterårsuddelingen 2005 kan ses på Forskningsstyrelsens hjemmeside: www.forsk.dk/FKK/nyt

Visionære områder – et nyt DFF initiativ

Det Frie Forskningsråds bestyrelse (DFF) søsatte i foråret 2005 et nyt initiativ - *Visionære områder*. FKK's initiativ *Oplevelsesøkonomi og Kulturarv* er et af de otte områder, der i 2005 får støtte under DFF's nye initiativ. De otte *Visionære områder*, som DFF's bestyrelse støtter i 2005, kan ses på: www.forsk.dk/DFF/Nyt

"DFF's nye initiativ skal være med til at sikre, at vi i det forskningsrådgivende system bliver endnu bedre til tidligt at opdage og støtte vigtige nybrud i den grundlagsskabende forskning," forklarer DFF's bestyrelsesformand, Nina Smith.

Som DFF's øvrige midler udmøntes initiativet af de faglige forskningsråd. De 100 mio. kr., som bestyrelsen har afsat til *Visionære områder* i 2005, udmøntes ved forskningsrådenes efterårsuddeling og indgår i den almindelige konkurrence om rådernes midler.

Forskningsprojekter, virkemidler eller platforme

I februar indkaldte bestyrelsen forslag til *Visionære områder* fra de fem faglige forskningsråd. Der kom mange spændende - meget forskelligartede - forslag. De otte områder, som bestyrelsen har valgt at støtte i 2005 under overskriften *Visionære områder*, er da også langt fra skåret over samme læst.

DFF's *Visionære områder* kan være et spirende og perspektivrigt forskningsprojekt, der har behov for et økonomisk løft, et virkemiddel eller et område, hvor man i Danmark vil kunne etablere en international forskningsplatform.